

Predsednica Republike Slovenije

NATAŠA PIRC MUSAR

**Nagovor predsednice Republike Slovenije na posebnem spremljevalnem dogodku:
»Človekove pravice za vsakogar, povsod – jedro naše skupne človečnosti«**

New York, 25. September 2025

Gospod predsednik,
Visoki komisar za človekove pravice,
dame in gospodje,

človekove pravice so pravice, ki so dane ob rojstvu vsakemu posamezniku – so neizpodbitni temelj človekovega dostojanstva in naše skupne usode. To načelo velja za enega ključnih dosežkov človeštva. Vendar pa realnost našega sveta razkriva bolečo resnico: teh pravic ne uživajo vsi enako. To je povsem očitno v številnih vojnah, ki sistematično kršijo človekove pravice, najbolj grozljivo pa v genocidu v Gazi.

Pravo o človekovih pravicah se razvija vzporedno s človeško družbo. Naša generacija je tista, ki je že prizadeta zaradi podnebne krize. Slovenija je ponosna, da je del ožje skupine, ki se je borila za globalno priznanje pravice do čistega, zdravega in trajnostnega okolja. To priznanje leta 2022 je bilo pomemben mejnik. **Vendar samo priznanje ne pomeni zaščite.** Zato smo hvaležni Meddržavnemu sodišču za potrditev te pravice v svojem prelomnem svetovalnem mnenju. Ukrepati **moramo**, da bi ga podprli in od onesnaževalcev zahtevali odgovornost za ohranitev našega planeta za prihodnje generacije.

Prav tako ne izpolnjujemo svoje dolžnosti, da zaščitimo tiste, ki so zgradili naše družbe. Pravice starejših so bile predolgo prezrte, čeprav se soočamo s hitrimi demografskimi spremembami. Skrajni čas je za konkretne in odgovorne ukrepe za odpravo teh vrzeli v zaščiti. Starejši morajo enakopravno uživati svoje človekove pravice in polno sodelovati v družbi. Zato nujno potrebujemo nov pravni instrument, tj. **Konvencijo združenih narodov o pravicah starejših ljudi**. In **zdaj** je čas za njeno sprejetje.

Kljub svetovnemu negativnemu odzivu Slovenija trdno stoji za pravicami žensk in deklet. Zagovarjali smo **Agendo za ženske, mir in varnost**, saj priznavamo, da trajnostni mir ni mogoč brez pomembne udeležbe žensk. Načelo vključujočega sodelovanja mora voditi tudi naš multilateralizem, od **rotacijskega vodenja** tukaj v Generalni skupščini do ključnega dela generalnega sekretarja. Pogum zagovornic človekovih pravic žensk to načelo udejanja. So v prvih bojnih vrstah, govorijo resnico oblastem in branijo pravice vseh. Dolgujemo jim neomajno zaščito in krepitev njihovih glasov na najvišjih ravneh.

Gospod predsednik,
visoki komisar za človekove pravice,

v času naraščajočih geopolitičnih napetosti in poročilih o krizah v večstranskem sistemu se je Slovenija odločila za odzivanje ne z umikom, temveč s poudarjeno zavezanostjo mednarodnemu pravu, ki smo ga vsi člani Združenih narodov skupaj gradili v zadnjih 80 letih. To je, gospod predsednik, zdaj napadeno in v nevarnosti, da bo oslABLJENO in razdrobljeno. Naj omenim dva očitna izziva:

Človekovo dostojanstvo v nas, dostojanstvo za vse, dostojanstvo okolju, ki nas obdaja.

Prvič, pomanjkljivo izvajanje mednarodnega humanitarnega prava in prava človekovih pravic je po mojem mnenju pretežno posledica šibkega in onemogočenega delovanja **Varnostnega sveta ZN**. Varnostni svet ZN zaradi grožnje z uporabo ali dejanske uporabe **pravice veta** ne more učinkovito obravnavati oboroženih spopadov. Kakor nam je vsem znano, je reforma Varnostnega sveta ZN nujna. Naj še enkrat pozovem vseh pet stalnih članic k **odpovedi uporabe veta v primerih množičnih grozodejstev in hudih kršitev človekovih pravic**.

Drugič, finančne omejitve, likvidnostne krize in zmanjšanje razvojne pomoči hromijo zlasti Urad visokega komisarja in Združene narode kot celoto. Če bomo dovolili, da se to nadaljuje, bomo pustili na cedilu najbolj ranljive in spodbudili tiste, ki si prizadevajo za njegovo uničenje. Zato si moramo –, ne samo z računovodskega vidika, temveč kot graditelji pravične prihodnosti, zastaviti vprašanje:

Koliko finančnih sredstev potrebujemo za to, da bomo lahko ločili tisto, kar je prav, od tistega, kar je narobe?

Hvala.